

"לדורות"**סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל
שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה**

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: ledorot@pmo.gov.il פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית *8840

נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר.

יש לשלוח את הנספח בדואר: ת.ד. 2512 מגדלי ויטה בני ברק 5112401 או בפקס: 02-5605034

ניתן לסרוק את הנספח ולהעבירו בדוא"ל בצמוד לשאלון.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: אונגר	שם פרטי: לאה
-----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: קוט	בלועזית KOTH	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: לנקה	בלועזית LENKE	מין: נ תאריך לידה: 15.11.1924
מקום לידה (ישוב, מחוז): פוטנוק	בלועזית PUTNOK	ארץ לידה: הונגריה
שם פרטי של האב: יעקוב	שם פרטי ושם נעורים של האם: רבקה ויינגרטן	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):	שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : פוטנוק	בלועזית PUTNOK	ארץ המגורים: הונגריה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי+תיכון	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה: בני עקיבא
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): מחנה אושוויץ בפולין: אפריל-מאי 1944 עבודה בקרקוב בפולין: 1944 עבודה באוגסבורג גרמניה: ספטמבר 1944 עד אפריל 1945 פלדפינג על גבול שוויץ גרמניה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי? פוטנוק בהונגריה ואח"כ MISKOLC בהונגריה		
האם היית במחנות? אילו ומתי? מחנה אושוויץ בפולין: אפריל-מאי 1944 עבודה בקרקוב בפולין: 1944 עבודה באוגסבורג גרמניה: ספטמבר 1944 עד אפריל 1945		

מקום השחרור: פלדפינג FELDAFING על גבול שוויץ-גרמניה		תאריך השחרור: 1.5.1945
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? פוקינג בגרמניה ליד ביינן. היינו שם עד פסח (אפריל) 1947		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? הונגריה
מקומות/מחנות בדרך לארץ: הונגריה -> אוסטריה -> גרמניה -> אוסטריה -> איטליה -> ישראל -> גירוש לקפריסין -> עליה לארץ	שנת עליה: 1947 ולאחר מכן גירוש לקפריסין. עליה שוב ב 1949.	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): התקווה.

אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בפוטנוק בשנת 1924. בפוטנוק הייתה קהילה יהודית יפה ומסורתית. היה רב, ובית כנסת וכל מה שצריך. בערך 124 משפחות יהודיות מתוך כ 8000 תושבים בעיירה. היינו 6 ילדים – 5 בנות וכן. אני הייתי הבכורה, אחרי מרתה, עדית, אווה, אברהם וקטלין. היה לנו בית גדול ליד החנות של ההורים שלי. ההורים עבדו בחנות מכולת סיסטונות שמכרה לחנויות גדולות. היינו משפחה דתית, לא חסידיית אלא נורמל. שמרנו שבת וחגים כמו שצריך. אבא היה תלמיד חכם, וישב שעה-שעה וחצי אחרי התפילה ללמוד.

למדתי שם עממי ותיכון, בבית ספר נפרד לבנים ולבנות. זה היה בית הספר הכי טוב. מאוד אהבתי אותו. למדתי שם 4 שנים תיכון. זה לא היה ב"ס ליהודים בלבד – למדו שם גם בשבת, אבל לנו היה פטור, ויכולנו לבוא לשיעורים בלי לכתוב. בשנת 1939 סיימתי את ב"ס התיכון. רציתי להמשיך ללמוד אבל הזמנים לא אפשרו (התחילו לחוקק חוקים נגד היהודים בהונגריה), ולכן, לאחר סיום התיכון, עבדתי עם אבא ואמא בחנות. לא היו לי תחביבים מיוחדים. אהבתי שהבית יהיה נקי ומסודר, עשיתי הרבה מאוד עבודות יד, דברים יפים, ובמיוחד סריגה. סרגתי לאחיותיי דברים יפים. בשבתות היינו הולכים לבני עקיבא. מוכרחים ללכת כדי לא להיות כל היום בבית ולהכיר חברות. שרנו למי שהייתה יומולדת ועשינו כל מני פעילויות. היו לי חברות, הטובה ביותר הייתה לוי צירו. היא לא הייתה שכנה ממש אבל גרה קרוב. אהבנו לעשות דברים ביחד ובמיוחד לטייל ביחד בשבתות.

את שמואל, בעלי היום, הכרתי בפוטנוק ב-1941. הוא עבד אז בחנות טקסטיל, והכרנו בקהילה אחרי התיכון והיינו חברים. היו לנו קצת מכרים הונגרים אבל הם לא הפגינו אנטישמיות בפומבי ולא אמרו מה הם חושבים באמת. גרמניה כבשה את הונגריה רק ב- 1944, אבל התחילו לחוקק חוקים נגד היהודים כבר ב- 1937. ולכן לא יכולתי להמשיך ללמוד. החוקים הלכו והחמירו, כאשר בשיאם (1943) יהודים לא יכלו לעבוד בחנות ולכן לא יכולנו להמשיך לעבוד וישבנו בבית. אמא שלי נפטרה שבוע לפני שהגרמנים נכנסו להונגריה עקב ניתוח שהסתבך.

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

הגרמנים נכנסו להונגריה ב-19.3.1944. במאי ריכזו את יהודי פוטנוק בגטאות. אמא נפטרה שבוע לפני כניסתם, את אבא לקחו למחנה עבודה בהונגריה, ולאחר מכן ראיתי אותו עוד פעם אחת בלבד. אותי ואת כל אחיי שלחו לגטו בפוטנוק. בגלל שהיינו רק ילדים משפחה אחת לקחה אותנו והיינו אצלה. אני דאגתי לאחים שלי בגלל שהייתי הכי גדולה. היה אוכל, זאת לא הייתה בעיה. באחד הבקרים העירו אותי שאבוא לדלת, כי אבא שלי נמצא שם ורוצה לראות אותי. דיברנו, הוא שאל מה שלומנו ומה איתנו. אני לא יודעת איך הוא הגיע לשם אבל זאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו.

באיזה שלב העבירו אותנו מהגטו הקטן לגטו גדול יותר ב-MISKOLC. בגטו היו דיבורים וידעו בערך מה קורה ומה הנאצים עושים ליהודים. משם העבירו אותנו לאושוויץ. אני זוכרת שהשתדלתי להישאר צמודה לאחותי, ולהגיד שאני יכולה לעבוד. נשארתי רק עם אחותי מרתה (צעירה ממני בשנתיים) ואת אחי ואחיותיי, שהיו קטנים יותר, לקחו למקום אחר, ישר לאש. לא ראיתי אותם יותר. באושוויץ שכבנו על דרגשים, בלי שמיכה ובלי כלום. ושמו לנו מספר על היד. קיבלנו קצת אוכל. לא הרבה, אבל לא מתנו מזה. חיכינו שכבר ייקחו אותנו לעבודה. שכבר יבואו וייקחו אותנו.

לקחו אותנו לעבודה בקרקוב בפולין. הייתי שם 6 שבועות ועבדנו שם מאוד קשה. בחוץ באדמה. היינו צריכים לפרק מצבות של בית קברות יהודי על מנת להשתמש באבנים לריצוף הכביש גם שם הייתי עם מרתה (הקטע הזה היה מאוד קשה לניצולה והיא לא רצתה לפרט מעבר (העורכת)).

לאחר מכן העבירו אותנו למקום די טוב. לאוגסבורג שבגרמניה. שם היינו מספטמבר 1944 ועד לאפריל 1945. היינו שם כ- 500 בנות יהודיות. היו גם שבויים איטלקים וצרפתיים. הם היו מאוד בסדר. ראו שהם מרחמים עלינו. אבל הם גם היו שבויים, ולא יכלו לעזור לנו, אבל גם מילה טובה זה משהו. עבדנו שם 12 שעות ביום. שבוע בימים ושבוע בלילות. לי מאוד עזר שידעתי גרמנית (אימא הייתה מצ'כוסלובקיה ודיברנו הרבה גרמנית בבית וגם עם סבא וסבתא שלי, שידעו הונגרית אבל היה להם נוח יותר לדבר גרמנית). הבנות ההונגריות שלא ידעו מילה בגרמנית מאוד סבלו.

זה עשה רושם על הגרמנים שידעתי גרמנית, ויכולתי לענות כששאלו אותי מאיפה אני, ואם יש לי משפחה. למרות הכל הייתה איכשהו שפה משותפת. עבדתי במפעל שייצר חלקי מטוסים. עבדתי במכונה, בעמידה והשתדלתי לתת 100%, להיות בסדר, ולעבוד כל הזמן כדי שלא יתלוננו. ככה היו מרוצים מהעבודה שאני עושה. הייתה אישה גרמניה שעברה בין כולם ופיקחה עלינו. בשבועות בהם עבדתי בלילה, כשהגיעה סביבות השעה 12, הייתי כבר מאוד מאוד עייפה, והיה קשה מאוד לעמוד על הרגליים ליד המכונה ולעבוד.

היה שם גרמני אחד שהיה מאוד יקה, ובא ונתן לי לשבת ולנוח. היו שם כאלה עם קצת אנושיות, וכשהוא ראה שאני בסדר גמור הוא גם היה בסדר איתי. על אחותי שמר יקה קצת יותר מבוגר שמדי פעם היה מגניב לה חתיכת לחם. היו שם גרמנים שהיו קצת בני אדם, ולא כולם רצו להרוג אותנו. היה שם מקום לישון, היה נקי, היינו יכולים להתרחץ והיינו נקיים. לא היו כינים. הקצין שם היה משתגע אם היה רואה חתיכת נייר מתחת למיטה. בסה"כ זה היה לטובתנו שיהיה נקי. בסה"כ הרגשתי שם כמו בן אדם.

לקראת הסוף, התחלנו לשמוע שמועות, פה ושם, שהגרמנים כבר לא חזקים כמו שהם היו פעם, אבל לא כ"כ ידענו מה קורה. כשהאמריקאים התחילו להתקרב, לקחו אותנו ברכבת לפלדפינג על גבול שווייץ-גרמניה. הגרמנים רצו להשמיד אותנו לפני שהם מפסידים אבל כבר לא הספיקו. כי האמריקאים התקרבו.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

השחרור היה בפלדפינג ב-1.5.1945. בטח ששמחנו, אבל ידענו שאין לנו לאן ללכת, ושלא נשאר אף אחד מהמשפחה שלנו. לא ידענו מה לעשות ורצינו לדעת מה קורה איתם. באו חיילים אמריקאים. הם היו בסדר. נתנו לנו אוכל, שמיות ובגדים. היה שם מחסן לא רחוק, ואפשר היה לקחת משם בגדים ולהתלבש נורמלי, ולהראות כמו בני אדם. בפלדפינג הייתי חולה, לא בשחפת, אבל בדלקת ריאות חמורה. הייתי בבית חולים. אחותי חיקתה איתי שם עד שאחלים. אחרי שהתאוששתי קצת מהמחלה ויכולתי לנסוע, אחותי ואני נסענו ביחד ברכבת להונגריה. ידעתי שאף אחד לא נשאר מהמשפחה, ולכן לא נסעתי לביתי אלא ל-Be'ke'scsaba שבדרום הונגריה. שם היו 2 דודים של בת דודה מצד אבא שלי. הם היחידים ששרדו מכל המשפחה. שם היינו בין המשפחה. הם רצו שנרגיש טוב. עדיין היה מחסור בהרבה דברים, אבל מה שהיה היה נורמל. אכלנו בוקר וצהריים סולידי. היה אפשר להתרחץ, הרגשנו שם די טוב. היינו שם כמה שבועות.

בספטמבר 1945 שמואל בא אלי. ראיתי את השם שלו מופיע ברשימות שפרסמו ה-JOINT ושלחתי לו מברק. כששמואל קיבל את המברק הוא בא אלי, ושם התארסנו. זה היה סוכות. התחתנו ב-10/12/1945 בפוטנוק. מההורים לא היה אף אחד. היו רק אחותי ובני דודים שנשארו, קצת מבוגרים. התחתנו בבית והיה רב. כמו שצריך. יש בפוטנוק הונגריה שההורים שלה היו קונים מהחנות של ההורים שלי. היא התחתנה שבועיים לפני, אז היא נתנה לי את השמלה שלה וגם משהו לשים על הראש. מרתה אחותי התחתנה ונשארה בסלובקיה. היא גרה שם עד 1947 ואז עלתה לארץ עם ניירות מזויפים.

לאחר החתונה, ב-31/12/1945, ברחנו לבד, בלילה מהונגריה לוויה ברכבת. כל השומרים היו שיכורים בגלל הסילבסטר, וכך יכולנו לחמוק לקרון. שהינו בווינה זמן קצר, בבי"ח רוטשילד. זה לא היה בית חולים, אלא היו שם הרבה יהודים שברחו מכל מני מדינות. אחר כך, המשכנו למקום בשם איינרינג באוסטריה. משם המשכנו למחנה בשם פוקינג בגרמניה בביירן. היינו שם עד פסח (אפריל) 1947. אחר כך חזרנו לסאלפלדן, אוסטריה. רצו להעביר אותנו האזור אמריקאי לצרפתי, אבל הצרפתים לא רצו. משם עלינו על רכבת, אך הורידו אותנו והחזירו אותנו לתחנת המוצא. הכניסו אותנו שוב, אך הפעם לקרון של חבילות. נדחסנו 40 איש בקרון ולפנינו הניחו את החבילות שהסתירו אותנו. הגענו לאינסברוק, אוסטריה ושם הכווין אותנו נציג של עליה ב'. הלכנו אחד אחד אחרי.

הלכנו אחריו לחנות פיקטיבית של ספרים. הכניסו אותנו לחדר קטנטן. +40 איש. אפשר היה רק לשבת לא לזוז. בערב הגיעה משאית של הבריגדה שלקחה אותנו. אמרו לנו שאנחנו צריכים לעבור לאיטליה. העמיסו אותנו והגענו קרוב לגבול האיטלקי. היינו צריכים לעבור לאיטליה ברגל דרך האלפים, בשלג עמוק. היינו צריכים לעבור ברגל, בשלג בעובי של מטר-מטר וחצי. אחרי שהצלחנו לעבור, תפסו אותנו שוטרים איטלקים שהחזירו אותנו לגבול, והלכו. אמרו שלא יסתכלו עלינו ושנעשה כרצוננו. התחלנו ללכת עד שהגיעו משאיות ממילאנו שלקחו אותנו. כיסו אותנו בברזנט וכך נסענו כמה שעות. לא היה מה לאכול ולא שום דבר. הגענו עמוק לתוך איטליה ואז נתנו לנו שוקולד ותפוזים. זה היה מעדן. המשכנו כך עד מילאנו.

במילאנו, אכסנו אותנו בבי"ס שנסגר ברח' ויה קרלו דולצ'י 5. היינו שם כמה שבועות, ללא מעש. בחצר היה מגרש כדורגל שצפינו בו כל היום. אני אוהבת לצפות במשחקי כדורגל. משם נלקחנו לגנואה, עיר נמל. ישנו ממש בחוץ, לא היה שם שום דבר חוץ מדשא. לילה אחד אמרו לנו: "עולים על אנייה!". אך היא לא יכלה להתקרב עד לחוף כי המים רדודים. לקחו אותנו בסירות עד לאנייה. שם האנייה- "התקווה". החלנו בהפלגה לכיוון ישראל. היינו כ-1,400 עולים. צוות האנייה הורכב מיהודים אמריקאים ששירתו בחיל הים האמריקאי, אך מפקד האנייה – ישראלי. כשהגענו לאזור חיפה, גילו אותנו אווירונים בריטים שקראו לספינות הבריטיות. דרשו מאתנו להיכנע כי זאת עליה לא לגאליה. לא הסכמנו להיכנע אך הספינות נצמדו לאנייה וטלטלו אותה. היא לא נשברה אבל זה היה פחד מוות. הספינות ליוו אותנו עד לחיפה ושם שלחו אותנו לקפריסין...
16/05/194 - הגענו לקפריסין. גרנו שם באוהלים. כל 4 זוגות קיבלו אוהל. שמואל בעלי היה נציג מפלגת הדתיים במחנה 61 בקפריסין. היו שם כ-6,000 עולים.

בקפריסין היו שני מחנות- קיץ וחורף. במחנה החורף היו צריפים ושיכנו שם בעיקר משפחות עם ילדים זקנים. אנחנו שהינו במחנה הקיץ, שם היו אוהלים. קיבלנו מהג'וינט סיגריות. לא אני ולא לאה עישנו, ולכן יכולנו להחליפן בסוכר ומוצרים אחרים. במחנה לימדו אותנו כמה נשים את השפה העברית, כי ידענו שזה חשוב מאוד לחיים בארץ. היינו בקפריסין 22 חודשים. ב- 04/02/1949 עלינו בפעם השנייה לארץ ישראל, באניית ה"עצמאות", בתקווה להישאר בארץ לתמיד.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

בארץ החיים לא היו קלים. עבדתי בבתים של אנשים אחרים כדי להרוויח כסף, ואח"כ שמואל עבד מאוד קשה כדי שאוכל להיות בית ולחנך את הילדים. קיבלנו דירה בחיפה במקום גבוה מאוד. גרנו כ-40 שנים בקריית שמואל ונולדו לנו 3 ילדים- שתי בנות ובן. הבן רואה חשבון, הבת אחות מוסמכת והבת הקטנה גנת מוסמכת. אני זוכרת שהבן שלי התגייס לצבא והגיע הביתה בפעם הראשונה עם מדים. זה היה כ"כ מרגש לראות אותו, חייל בצבא ההגנה לישראל. לאחר שכל הילדים התחתנו ועברו לפתח תקווה, החלטנו גם אנחנו לפני 26 שנים לעבור לכאן. מרתה, אחותי, גרה בפתח תקווה, הבן שלה נהרג במלחמת לבנון הראשונה.

ראיון: טל חליץ, פתח – תקווה, יולי 2014